Fra Trysil til Thunder Bay

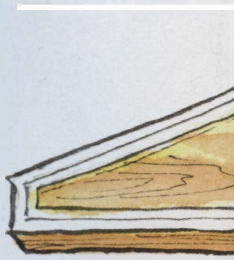

MÅNEDENS KOMMENTAR

AV KETIL SKOGEN
sosiolog og forsker

I 1999 gjennomførte jeg et lite forskningsprosjekt som skulle bli avgjørende for hva jeg har holdt på med siden. Det handlet om ungdommen i Trysil og deres forhold til naturen. Det var meningen at det skulle kaste litt lys over unge menneskers bruk av utmarka i det vi kan kalle en brytningstid, der tradisjonell høsting og ressursutnyttelse er på retur. Også i Trysil, antok jeg. Og fikk rett. Det var i Trysil i 1999 jeg for første gang snakket med bygdeungdommer som kjørte snowboard og var ulvetilhengere, men også med mange som gikk på jakt og hadde et annet syn på ulven.

Denne kommentaren skal ikke først og fremst handle om ulv, men om hvordan folk som er veldig glade i naturen er i stand til å gjøre andre, som er like glade i naturen, til hovedfiender.

Naturvern kan oppfattes som et ønske om å beskytte naturen mot slit og ærlig arbeid.

I TRYSIL snakket jeg den gangen med en gjeng gutter som gikk på ei yrkesfaglinje på videregående. De var ivrige jegere, og så for seg ei framtid med jobb, jakt og friluftsliv i Trysil. De tilhørte den gruppa som ikke likte ulv. For å si det forsiktig. De likte heller ikke biologer, byråkrater og naturvernere. Så var de vel ikke så opptatt av natur da, de ville bare utnytte ressursene?

Lite kunne være lenger fra sannheten. Fra denne gjengen fikk jeg en utlegning om konsekvensene av moderne skogbruk, med flatehogst, grøfting og tunge maskiner, som Naturvernforbundets Gjermund Andersen (han med eventyrskogene) neppe kunne gjort bedre. Gutta snakket av erfaring, som jegere og friluftsfolk. Men «naturverner»? Det var et skjellsord.

DET VAR på denne tida jeg kom over en artikkel av den kanadiske sosiologen Thomas Dunk. Artikkelen handlet om skogsarbeidere i Ontario, som hatet naturvernere. De hatet naturvernere og levde av å kappe ned trær og lage hogstflater som får tilsvarende norske til å se ut som frimerker. Så var vel disse folka trofaste forsvarere av tømmerindustrien og av mest mulig effektiv utnyttelse av naturen til økonomisk vinning? Men nei. De, som sjøl kjørte skogsmaskinene og lastebilene, visste akkurat hvor destruktiv denne virksomheten var for skogen og dyra og for dem sjøl som jegere og fiskere. Og de visste at det kunne vært gjort på andre måter.

Noen år seinere kom jeg sjøl til Thunder Bay, byen ved Lake Superior som er et slags sentrum i nordvest Ontario, der skogbruket har vært en dominerende næringsvei. Jeg var invitert av den samme Thomas Dunk, som jobbet på universitetet der.

THUNDER BAY er et sted som oppsummerer den stolte arbeiderkulturens død i globaliseringens tid. Av mange treforedlingsbedrifter var bare én så vidt i drift. Den andre pilaren i lokal økonomi var omlasting av korn fra prærieprovinsene, fra tog til båt på Lake Superior. Men nå går korneksporten til Asia og kommer aldri innom Thunder Bay. Kornsiloene på havna smuldrer opp og folketallet synker som en stein.

I et forsøk på å redde stumpene, har Thunder Bay fått universitet og ykehus. Men det blir ikke det samme, for å si det pent. Tilbake i Norge er det få som mener at det var feil å legge nasjonalbiblioteket til Mo i Rana, da jernverket forsvant. Men hvor mange jernverksarbeidere fikk jobb der?

DET ER mange grunner til å være skeptisk til naturvern. Hvis man er skogeier er ikke skogvern det man helst vil ha. Men det vi så i Trysil og i Ontario, er noe annet. Der var det ingen som eide skog. Kanskje kan naturverneres ønske om å endre skogbruket oppfattes som en trussel mot arbeidsplassene. Men når sysselsettingen i sektoren raser, er det få som innbiller seg at det er Gjermund Andersens skyld. Alle ser at teknologien tar over i skogen og at industrien flyttes til lavkostland.

NATURVERN kan oppfattes som truende av andre grunner: Det har sin opprinnelse i en ekspansiv urban middelklassekultur som utsetter andre livsstiler for et voldsomt press, på de fleste livsområder. Og det kan ses som en trussel mot en kultur som dyrker folkelig erfaringskunnskap og praktisk arbeid (det vil si fysisk bearbeiding av omgivelsene, også av naturen). Naturvern kan oppfattes som et ønske om å beskytte naturen mot slit og ærlig arbeid, som har holdt liv i oss gjennom hele menneskehetens historie.

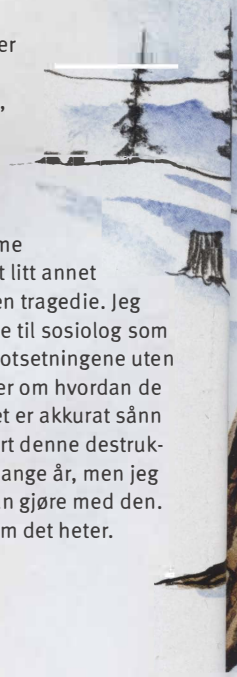

AT FOLK med røtter i en høstings- og produksjonskultur, som lever i og for naturen, havner i en intens konflikt med andre som vil beskytte den samme naturen, men fra et litt annet utgangspunkt, er en tragedie. Jeg er kanskje ikke mye til sosiolog som forsker på disse motsetningene uten å komme med ideer om hvordan de skal løses. Men det er akkurat sånn det er: Jeg har erfart denne destruktive splittelsen i mange år, men jeg aner ikke hva vi kan gjøre med den. Forslag mottas, som det heter.

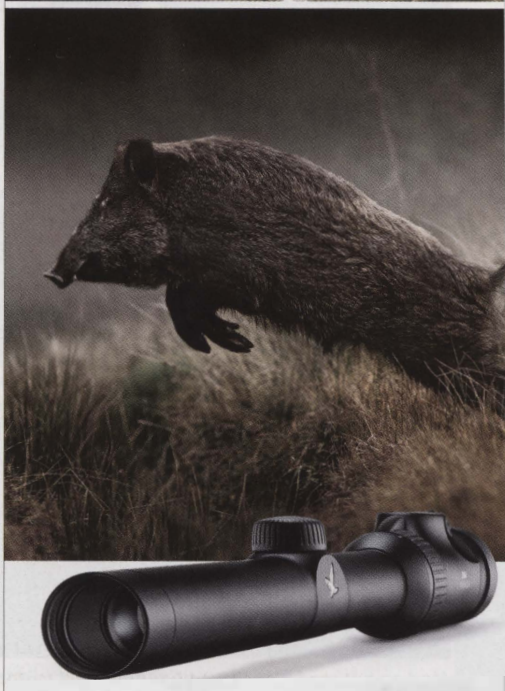

DU FINNER INFORMASJON
OM PRODUKTENE VÅRE
HOS EKSKLUSIVE
SPESIALISTFORHANDLERE
OG PÅ **WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM**

LAST NED
VÅRT LEAD-AVSTANDSAPP
FOR ANDROID ELLER iOS NÅ

Z6i 1-6x24

HASTIGHETEN ER *MÅLET*

I det fjerne hører du lydene av et stort dyr som baner seg vei gjennom krattskogen, og det kommer rett imot deg … Som jeger har du to utfordringer. Du må ta en avgjørelse i løpet av et hundredels sekund, og deretter avfyre et sikkert skudd. Kikkertsiktet Z6i sørger for at du har det beste utstyret for denne utfordringen. Det enestående synsfeltet gir deg overblikket du trenger, mens forstørrelsen på 6x gjør at du kan avfyre et treffsikkert skudd. Z6i 1–6x24 – førstevalget for bevegelsesjakt. SWAROVSKI OPTIK avgjør øyeblikket.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK